

PRIEDAS NR. 1

REIKALAVIMAI RANGOVUI DARBŲ VYKDYMUI

Šiame Aprašo priede nurodomos privalomos rekomendacijos, instrukcijos, nurodymai bei aprašymai, įtakojantys darbų planavimą, vykdymą bei užbaigimą (toliau – Reikalavimai darbų vykdymui). Žemiau nurodytus reikalavimus Rangovas privalo vykdyti visą sutarties galiojimo laikotarpį. Šis reikalavimų sąrašas nėra baigtinis. Rangovas, įgyvendindamas projektą, privalo laikytis nacionalinių ir tarptautinių teisės aktų ir vadovautis rekomendacijomis, reglamentuojančiomis tokių darbų vykdymą oro uosto teritorijoje. Bet kokiais atvejais, jei Rangovas organizuodamas darbus numato taikyti kitokius darbų vykdymo ir organizavimo metodus ar priemones, kurios prieštarauja Reikalavimams darbų vykdymui arba galiojantiems teisės aktams ir rekomendacijoms, jis privalo gauti iš Užsakovo ir suinteresuotų institucijų raštišką suderinimą.

1. Bendri darbų organizavimo reikalavimai ir jų organizavimo aspektai:

1.1. Pavojai aerodrome.

Aerodromas - tai sudėtingas inžinerinis įrenginys, pasižymintis didelės, įvairiapusės ir pavojingos veiklos koncentracija, kuri sukuria unikalias sąlygas kilti rimtam pavojui orlaivių saugai. Pagrindiniai potencialių avarijų, incidentų bei nuostolių šaltiniai ir situacijos aerodrome yra šie:

- Intensyvus aerodromo eismas (įvairių orlaivių skrydžiai, jų riedėjimas, stūmimas ar vilkimas, transporto priemonės ir pėstieji);
- Orlaivių pažeidžiamumas (mažas manevringumas ir trapumas).
- Orlaivių varikliai: reaktyvinių variklių oro įsiurbimas ir išmetamų dujų srautai, orlaivių sraigtai.
- Orlaivių antenos ir kiti išsikišę orlaivių elementai.
- Degalų pylimas ir kitų pavojingų medžiagų naudojimas, transportavimas ar iš(si)pylimas.
- Oro sąlygų kaita ir nepalankumas (temperatūra, vėjas, krituliai, blogas matomumas ir kt.).
- Statybos ir rekonstrukcijos darbai.
- Paukščiai ir kiti laukiniai gyvūnai.
- Aerodromo išplanavimas (sudėtinga Transporto priemonių eismo ir orlaivių riedėjimo Vilniaus aerodrome schema, pastatai ir kitos konstrukcijos ribojančios matomumą).
- Vizualių priemonių trūkumas (ženklai, žymėjimas ir apšvietimas).
- Darbuotojų klaidos ir defektai, nustatytų taisyklių ir reikalavimų nesilaikymas.
- Transporto priemonių ir pėsčiųjų eismas aerodrome.
- Keleivių laipinimo tiltai ir kita antžeminio aptarnavimo įranga.
- Elektros srovė.

- Triukšmas.
- Apsunkintas bendravimas ir informacijos perdavimas dirbantiems aerodrome.
- KTT naudojimas.
- Veiklos perone valdymas (abonentų gausa, nestandartinės frazeologijos naudojimas, labai mažai kas moka aviacinę anglų kalbą, klaidingi šaukiniai ir t.t.).
- Vizualių ir nevizualių orlaivių nusileidimo priemonių neatitikimas ir nepatikimumas.
- Oro erdvės apribojimai (topografija, kliūtys, triukšmo mažinimo reikalavimai ir t.t.).
- Situacijos kai neužtikrinamas aviacijos saugumas.
- Gaisras aerodrome arba orlaivyje.
- Pavojingi kroviniai, įskaitant radioaktyvias medžiagas.
- Skubėjimas ir konkreitiems darbams nepritaikytas įrangos naudojimas aptarnaujant orlaivius.
- Fizinis darbas.
- Nepakankamas matomumas, dirbant tamsiu paros metu, akinančiai ryški šviesa ar klaidinančios šviesos.
- Nervinė įtampa, stresas.
- Paslydimas, suklupimas, pargriuvimas.

1.2. Bendrosios orlaivių saugos taisyklės.

Orlaivis ore yra veikiamas didžiulių perkrovų ir netgi dėl nežymios jo deformacijos gali įvykti avarija ar rimtas incidentas. Todėl visų aerodrome veiklą vykdančių organizacijų veikla ir personalo darbas visada ir visur atliekant bet kokius darbus turi būti organizuotas taip, kad būtų užtikrinta orlaivių sauga.

Apie bet kokią pavojų orlaiviui, padarytą ar pastebėtą įbrėžimą ar įspaudimą orlaivyje turi būti nedelsiant pranešta orlaivio įgulai arba įgaliotam antžeminių paslaugų teikėjui, kad orlaivis būtų patikrintas ir įvertintas ar jis gali skristi.

Prie orlaivių transporto priemonėmis ir įranga galima privažiuoti, nuvažiuoti ir manevruoti pagal orlaivių valdytojų sudarytas schemas, kurios yra pateikiamos įgaliotiems antžeminių paslaugų teikėjams. Orlaivių stovėjimo aikštelėse, būtina laikytis šių reikalavimų:

- Transporto priemonės ir aptarnavimo įranga gali įvažiuoti į orlaivio saugos zoną tik tada, kai orlaivis visiškai sustoja, išjungiami varikliai ir blyksintys žiburiai, pastatomas atraminės rinkelės po ratais ir kai leidžia antžeminių paslaugų teikėjo atsakingas asmuo.
- Transporto priemonės ir įranga orlaivio saugos zonoje privalo manevruoti labai atsargiai. Jos gali priartėti prie orlaivio tik leidus ir vadovaujant orlaivio įgulos nariams arba atsakingam už privažiavimą prie orlaivio asmeniui, turinčiam atitinkamą leidimą.

- Transporto priemonėmis negalima važiuoti greičiau nei vaikšto pėstieji (5 km/h).
- Transporto priemonės turi privažiuoti ir nuvažiuoti nuo orlaivio, jei tai įmanoma, statmenai orlaivio išilginei linijai (ašiai).
- Važiuoti bei stovėti po orlaivio korpusu ir sparnais yra draudžiama (žr. piešini). Tai daryti galima tik tada, jei to neišvengiamai reikia norint sujungti ar aptarnauti orlaivį.
- Transporto priemonės, privažiavusios prie orlaivio, turi sustoti ne arčiau kaip 0,5 m ir, jei būtina, tik po to visiškai priartėti prie orlaivio korpuso.
- Statant transporto priemones prie orlaivio, reikia turėti omenyje, kad pakraunant ar iškraunant keičiasi orlaivio aukštis. Todėl svarbu numatyti, kad tarp orlaivio ir transporto priemonės ar kt. įrangos visada liktų ne mažesnis kaip 25 cm vertikalus tarpas.
- Pučiant stipriam vėjui (gūsiuose daugiau kaip 20 m/sek) ar kai yra paskelbtas perspėjimas apie stiprų vėją, transporto priemonės ir įranga turi būti tinkamai užfiksuotas (pritvirtintas), kad jų nenustumtų vėjo gūšiai.

1.3. Aerodromo eismas

Aerodrome vienu metu vyksta sudėtingas orlaivių, transporto priemonių ir žmonių judėjimas, reikalaujantis laikytis tam tikrų principų ir taisyklių:

- Draudžiamas transporto priemonių judėjimas ir pėsčiųjų manevravimo lauke, nes jis yra skirtas orlaiviams kilti, tūpti ir riedėti. Išimtiniais atvejais leidimą įvažiuoti į manevravimo lauką gali suteikti tik skrydžių vadovas, kuris kontroliuoja ir reguliuoja transporto eismą manevravimo lauke radijo ryšiu, o ypatingais atvejais ir signaliniais žiburiais.
- Orlaiviai rieda orlaivių riedėjimo takais ir maršrutais (perone), o transporto priemonės privalo važiuoti keliais pagal galiojančią "Transporto priemonių eismo ir orlaivių riedėjimo Vilniaus aerodrome schemą" (Vilniaus aerodromo eismo taisyklių 1 priedas). Orlaivių riedėjimo maršrutų ašys ženklinamos ištisine geltonos spalvos linija, o transporto priemonių keliai perone - dviem ištisinėmis linijomis, kurios nurodo važiuojamosios dalies plotį (kitose aerodromo vietose keliai baltomis linijomis nežymimi).
- Orlaivis visada turi pirmumo teisę prieš bet kokias transporto priemones, įrangą ar pėsčiuosius.

- Bet koks buvimas KTI apsaugos zonoje be skrydžių vadovo leidimo yra vertinamas kaip neleistinas kilimo ir tūpimo tako užėmimas. Tai yra šurkštus šitų reikalavimų ir Vilniaus aerodromo eismo taisyklių pažeidimas.

1.4. Transporto priemonių ir antžeminio aptarnavimo įrangos naudojimas

Aerodrome turi būti naudojamos tik būtinos darbo procesui transporto priemonės ir įranga.

Aerodrome leidžiama naudoti transporto priemones ir įrangą, kurios:

- Atlieka tas funkcijas, kurioms yra skirtos.
- Savo konstrukcija ir eksploatacinėmis savybėmis atitinka gamintojo sertifikatą.
- Atitinka Tarptautinės oro transporto asociacijos (International Air Transport Association - IATA) reikalavimus tokioms priemonėms ir nekelia pavojaus kitiems eismo dalyviams, orlaiviams ir materialinėms vertybėms.
- Yra techniškai tvarkingos, atitinka LR Susisiekimo ministerijos arba Žemės ūkio ministerijos nustatytus techninius reikalavimus ir Vilniaus aerodromo eismo taisyklėse nustatytus saugos ir tinkamumo naudoti reikalavimus.

Transporto priemonės ir įranga, skirtos darbui aerodromo manevravimo lauke, turi būti gerai matomos (ryškiai dažytos), privalo turėti vilkimo įrangą, sugedusių transporto priemonių ar įrangos šalinimui bei įrengtas aerodromo radijo ryšio su skrydžių vadovu priemones. Judant grupei transporto priemonių leidžiama, kad jose nebūtų radijo ryšio priemonių, jeigu šias priemones turi atsakingas už tai asmuo lydinčioje transporto priemonėje ir visi judėjimo dalyviai yra informuoti apie judėjimo tvarką.

Teisė vairuoti transporto priemonę aerodrome suteikiama turinčiam ne mažesnę kaip vienerių metų vairavimo stažą, parengtam dirbti su tam tikromis transporto priemonėmis, išmanančiam jų naudojimo ypatumus, saugaus darbo reikalavimus, žinančiam techninių tarnybų struktūrą ir praėjusiam specialų Tarptautinio Vilniaus oro uosto mokymo kursą vairuotojui. Jam išduodamas žalsvos (vairuoti aerodrome, išskyrus manevravimo lauką) leidimas.

Savarankiškai važiuoti į manevravimo lauką gali tik tie vairuotojai, kurie yra baigę papildomą mokymo kursą (prieš tai jie turi būti įgiję ne mažesnę kaip 6 mėnesių sėkmingo vairavimo perone patirtį), žino radijo ryšio procedūras bei techniką ir turi nustatyto pavyzdžio rausvos spalvos leidimą vairuoti transporto priemonę manevravimo lauke.

Nutraukęs darbo santykius su darbdaviu vairuotojas privalo grąžinti leidimą į Tarptautinio Vilniaus oro uosto leidimų biurą.

Transporto priemonės ir įranga, naudojamos aerodrome ir ypač prie orlaivių, turi būti valdomos labai atsargiai, kad nekeltų pavojaus žmonėms ir orlaiviams.

Nenaudojamos transporto priemonės ir antžeminio aptarnavimo įranga turi būti laikomos nustatytose vietose su įjungtais stabdžiais. Paliekamos transporto priemonės turi būti užrakintos. Jeigu dėl susiklosčiusių aplinkybių (gedimai) ar techninių sąlygų transporto priemonę užrakinti

neįmanoma (nenumatyta gamintojo), ji turi būti apsaugota taip, kad ja negalima būtų pasinaudoti.

Antžeminio aptarnavimo įrangos statymo vietose, esančiose šalia orlaivių stovėjimo aikštelių, gali būti statoma tik artimiausio orlaivio aptarnavimui reikalinga įranga. Įranga turi būti užfiksuota (įjungti stabdžiai), o keleivių laipinimo tiltai - atitraukti į jiems nustatytas ir apibrėžtas parkavimo vietas.

Draudžiama statyti antžeminio aptarnavimo įrangą keleivių įlaipinimo tiltų manevravimo zonose pažymėtose raudonos spalvos įstrižomis linijomis (zebra).

Transporto priemonės ir antžeminio aptarnavimo įranga, įskaitant keleivių laipinimo tiltus, gali įvažiuoti į orlaivio saugos zoną, žymimą ištisine raudona linija, ir privažiuoti ar būti pristumtos prie orlaivio tik tada kai jis visiškai sustoja, išjungiami varikliai, pastatomas atraminės trinkelės ir kai įgula išjungia signalinius blyksinčius žiburius. Antžeminis elektros maitinimas (GPU), jei būtina, įgulos prašymu pajungiamas iškart orlaiviui sustojus.

Leidimą transporto priemonėms ir įrangai, įskaitant keleivių laipinimo tiltus, įvažiuoti į orlaivio saugos zoną ir privažiuoti ar pristumti prie orlaivio duoda orlaivio įgula arba orlaivį aptarnaujančio antžeminių paslaugų teikėjo perono (rampos) agentas.

Transporto priemonių ir įrangos techninę būklę, registravimą ir saugią eksploataciją užtikrina šių priemonių valdytojai ir vairuotojai. Tarptautinio Vilniaus oro uosto atsakingi darbuotojai prižiūri transporto priemonių ir pėsčiųjų eismą aerodrome; jie turi teisę atlikti naudojamos technikos vizualią apžiūrą, laikinai sulaikyti vairuotojų ar transporto priemonių leidimų galiojimą, o paliktą nenustatytoje vietoje transporto priemonę ar įrangą nutempti į saugią vietą.

1.5. Kliūtys aerodrome

Visi nejudantys (laikini arba nuolatiniai) ir judantys objektai arba jų dalys, esantys numatytoje orlaiviams judėti paviršiuje arba iškilę virš nustatyto paviršiaus, skirto skrendančių orlaivių saugai užtikrinti, yra potencialios kliūtys orlaiviams, o objektai, esantys tūpimo pagal prietaisus sistemų kritinėse ir jautriose zonose - kliūtys tūpimo pagal prietaisus sistemų signalams.

Nuolatinėms kliūtims priskiriami statiniai, nuolat esantys aerodrome, laikinosioms - šalia KTT ar riedėjimo takų esantys mechanizmai ir medžiagos, naudojami aerodromo statybos arba techninės priežiūros darbams, laikinos tranšėjos, žemės pylimai ir kt., taip pat orlaivis negalintis riedėti.

Asmenys, dėl kurių veiklos atsirado kliūtis, atsako už jos pašalinimą. Jei to padaryti nedelsiant neįmanoma, kliūtis vieta turi būti pažymėta. Apie kliūtį turi būti informuota Aerodromo tarnyba (šaukinys "Meistras", tel. 1450) bei skrydžių vadovas, jei kliūtis yra kilimo ir tūpimo tako apsaugos zonoje.

Laikiniai naudojamų įrengimų aukštingumas turi būti suderintas su Civilinės aviacijos administracija (CAA) darbą planavimo etape.

Konkrečios įrenginių, kurių aukštis viršija nustatytą kliūtis ribojantį paviršių, panaudojimo sąlygos derinamos su Aerodromo tarnyba prieš darbų pradžią. Ši pateikia savo išvadas dėl įrenginių panaudojimo ir informuoja CAA bei VĮ "Oro navigacija" Oro navigacijos informacijos skyrių apie aukštų įrenginių panaudojimą.

Visos aerodrome esančios kliūtys ženklinamos pagal Civilinės aviacijos direktoriaus 2001 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 106 patvirtintas "Aukštų statinių ženkinimo taisyklės", naudojant dienos ženklus ir ženklinimo žiburius.

Visos transporto priemonės, važiuojančios į manevravimo lauką, yra laikomos kliūtimis. Joms privaloma vilkimo įranga sugedusių transporto priemonių ar įrangos šalinimui, jos turi būti gerai matomos: ryškiai dažytos, su blyksinčiais signaliniais žibintais ir artimosiomis šviesomis. Blyksinčių žibintų intensyvumas turi būti ne mažesnis kaip 40 ir ne didesnis kaip 400 cd ("Follow me" automobilyje - ne mažesnis kaip 200 ir ne didesnis kaip 400 cd) ir blyksėjimo dažnis nuo 40 iki 90 blyksnių per minutę.

1.6. Pašaliniai daiktai aerodrome

Pašaliniai daiktai aerodrome (FOD) - tai bet koks daiktas aerodrome, kuris gali patekti į orlaivio variklius ir tuo kelti pavojų orlaivio saugai. Tai gali būti varžtai ir veržlės, pamesti keleivių daiktai, akmenys, plytgaliai, smėlis ir purvas, tušti maisto ar gėrimų indai ir t.t.

Labai svarbu kontroliuoti ir užtikrinti, kad aerodromas būtų švarus ir be jokių pašalinių daiktų. Aerodromo judėjimo lauke negali būti jokių pašalinių daiktų. Visų įmonių, vykdančių savo veiklą aerodrome, personalas turi palaikyti tvarką ir švarią aplinką ją kontroliuojamose teritorijose bei darbo vietose. Turi būti laikomasi tokių procedūrų:

- Bet kokios atsiradusios atliekos ir šiukšlės turi būti surenkamas į šiukšliadėžes ar konteinerius.
- Visos aerodrome esančios šiukšliadėžės ir konteineriai turi turėti dangčius, kad surinktas šiukšles neišnešiotų vėjas po aerodromą.
- Sandėliai turi turėti konteinerius kur būtų galima palikti bet kokias atliekas.
- Transporto priemonės ir įranga turi būti prižiūrimos taip, kad būtų išvengta pašalinių daiktų dėl pamestų detalių.
- Visos įmonės, vykdančios savo veiklą aerodrome, privalo laikytis tvarkos savo darbo vietose, valyti jas kiekvieną dieną.
- Kiekvienas asmuo radęs aerodrome tikėtina orlaivio detalę privalo nedelsiant apie tai pranešti oro uosto OVG (šaukinys - "trisdešimt antras", tel. 1333 ir 273 93 33).

1.7. Aplinkosaugos reikalavimai

Visos oro uoste veiklą vykdančios įmonės, jų rangovai ir lankytojai yra atsakingi už saugų cheminių ir kitų pavojingų medžiagų naudojimą ir saugojimą ir patys valo išpiltus teršalus. Jie privalo laikytis šių reikalavimų:

- Supažindinti darbuotojus su oro uosto aplinkosaugos reikalavimais ir apmokyti juos kaip elgtis su cheminėmis medžiagomis.
- Nestatyti ir nesandėliuoti aerodrome ir bet kurioje kitoje oro uosto vietoje degias, sprogstančias, korozines, toksines ir kitas pavojingas medžiagas ir įrangą be oro uosto administracijos leidimo.
- Neteršti naudojamos teritorijos ir patalpų cheminėmis medžiagomis ir šiukšlėmis. Jos gali patekti į gruntą.
- Vidaus degimo variklių išskiriamas teršalų kiekis turi būti mažinamas vykdant nuolatinį jų techninį aptarnavimą.
- Naudoti transporto priemonių bei mechanizmų triukšmą slopinančias sistemas.
- Cheminės medžiagos turi būti saugomos specialioje žemės sampylomis atskirtoje teritorijoje.
- Išsiliejus nedideliame cheminių medžiagų kiekiui, dėmės turi būti panaikintos specialiu skysčiu.
- Visi skysti teršalai turi būti supilami į specialios paskirties konteinerius.
- Visos mašinos bei įrengimai turi būti nuolat techniškai prižiūrimi, tam kad išvengtų tepalų bei alyvų išsiliejimo į gruntą.
- Lėktuvų bei transporto priemonių plovimas turi būti vykdomas tik tam skirtose vietose, kad skystis nenutekėtų į gruntą ir nenutekėtų į drenažo sistemas.
- Panaudoti degalai, tepalai, cheminės medžiagos bei kitos pavojingos atliekos turi būti kaupiamos specialiuose konteineriuose bei išvežamos perdirbimui.
- Pavojingi kroviniai gali būti sandėliuojami ir transportuojami aerodrome tik laikantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) 18 priedo "Saugus pavojingų krovinių gabenimas oro transportu" ir "Saugus pavojingų krovinių gabenimo oro transportu techninėmis instrukcijomis" bei IATA "Pavojingų krovinių taisyklėmis". Pavojingi kroviniai gali patekti į aerodromą tik per specialius krovinių terminalus.

Visi aerodrome atsirandantys nuotėkiai, kol kitaip neįrodyta, yra vertinami kaip pavojingų medžiagų išsiliejimas. Kiekvienas asmuo tokiu atveju privalo:

- Įvertinti situaciją.
- Informuoti OVG ir Aerodromo tarnybą, o prireikus - kviesti ugniagesius
- Laikytis atokiau nuo dūmų ir garų, kad išvengtų jų įkvėpimo.
- Apžiūrėti, nieko neliečiant, ar nėra matomų pažeidimų, tekančių skysčių, garų ar dūmų.
- Blokuoti arba nors pažymėti skysčių išsiliejimo vietą, kad į ją nepatektų pašaliniai asmenys.
- Nenaudoti atviros ugnies ar purškiamo vandens neišsiaiškinus nuotėkių kilmės.

- Laukti pagalbos.

Jeigu kažkokiam asmeniui į akis ar ant odos pateko aviacijos degalai ar kitos pavojingos medžiagos turi būti nedelsiant informuota OVG ir suteikta medicininė pagalba (šaukinys - "trisdešimt antras", tel. 1333 ir 273 9333).

1.8. Statybos ir žemės darbai aerodrome

Jokios statybos ir žemės darbai aerodrome negali būti vykdomi be CAA ir oro uosto generalinio direktoriaus arba jo įgaliota asmens leidimo, nes tai gali būti ypatingai pavojinga orlaivių skrydžiams ir jų manevravimui. Leidimas duodamas tik suderinus su Tarptautinio Vilniaus oro uosto ir VĮ "Oro navigacija" kompetentingomis tarnybomis ar skyriais Tarnybų aprūpinančių skrydžius Tarptautiniame Vilniaus oro uoste, sąveikos technologijoje nustatyta tvarka ir pateikus darbų organizavimo planą, kuriame turi būti numatytos saugos užtikrinimo priemonės.

Darbai turi būti atliekami tik laikantis būtinų saugos reikalavimų. Įmonių ar tarnybų vadovai, organizuodami darbus bet kokioje aerodromo vietoje, privalo atlikti išsamią darbuotojų ar rangovų instruktavimą saugos klausimais. Šio instruktavimo tikslas - suteikti reikalingą informaciją, kad darbai būtų atliekami nekeliant grėsmės skrydžių saugai ir mažiausiai trukdytų normaliai aerodromo veiklai. Visos aerodrome savo veiklą vykdančios įmonės privalo laikytis šių procedūrų:

- Sudarant sutartis su rangovais turi būti numatyta, kad jie atlikdami darbus aerodrome, sukurs savo saugos užtikrinimo sistemą, atitinkančią Vilniaus aerodromo saugos reikalavimus. Sutarties sudėtine dalimi turi būti darbų užsakovo instrukcija rangovui dėl aerodromo saugos. Instrukcijos apimtis priklauso nuo atliekamų darbų apimties, vietos ir pobūdžio, bet jos turinys turi būti toks kaip nurodyta Reikalavimuose.
- Visi darbuotojai, atliekantys darbus aerodrome, turi būti instruktuojami darbų organizavimo ir saugos klausimais prieš darbų pradžią. Instruktažo apimtis nurodyta Reikalavimuose.
- Užtikrinti, kad kiekvienas asmuo, atvykstantis į darbų vietą, būtų supažindintas su saugos ir saugumo procedūromis bei visais kitais reikalavimais.

Darbai turi būti organizuoti laikantis šitų reikalavimų:

- Darbai turi būti atliekami pagal patvirtintus projektus ir planus.
- Darbuotojai privalo laikytis Reikalavimuose nustatyto saugaus elgesio aerodrome kodekso.
- Patekti į darbo vietą leidžiama tik nustatytu maršrutu.
- Joks rangovo darbuotojas negali palikti darbo vietą be atsakingo už darbų organizavimą leidimo.
- Kroviniai į darbų vietą ir iš darbų vietos turi būti lydimi darbus užsakisios aerodrome savo veiklą vykdančios įmonės palydos.
- Turi būti vykdomi visi oro uosto administracijos nurodymai.
- Apie visus incidentus ir avarijas turi būti nedelsiant pranešta OVG. Ir darbus užsakisiai įmonei ar tarnybai.

- Užtikrinti, kad būtų vykdomi aplinkosaugos reikalavimai.
- Jokia naudojama įranga neturi teisės palikti darbų vykdymo vietos be atsakingo už darbų organizavimą leidimo.
- Darbų vietose daužiama rūkyti, būti paveiktiems psichotropinių medžiagų.
- Nevykdyti jokių karštų darbų, kaip suvirinimas, šlifavimas ar pjovimas, be oro uosto administracijos leidimo.
- Prašyti CAA ir oro uosto administracijos leidimo dėl aukštuminio įrenginio naudojimo aerodrome mažiausiai prieš 3 darbo dienas, o jį pastačius, aukščiausią tašką pažymėti dienos ženklų - šachmatų lentos formos languota raudonos (oranžinės) ir baltos spalvų vėliavėle, ir raudonos spalvos neblyksinčiu žiburiu. Jeigu aukštuminio įrenginio strėlės sukimosi didesnis papildomais spindulys yra net 40 m, raudonos spalvos žiburiais pažymėti strėlės galus ir, jeigu įrengimo aukštis viršija 45 m, jo vidurį taip pat pažymėti raudonais žiburiais, kurių šviesos intensyvumas būtų ne mažesnis 32 cd.
- Transporto priemonės, kurių vairuotojai neturi leidimo vairuoti transporto priemones aerodrome arba, kurios neturi būtinos įrangos, gali važiuoti aerodrome tik lydimos darbus užsakiusios organizacijos palydos automobilio. Šių transporto priemonių vairuotojams keliami šie papildomi saugos reikalavimai:
 - Niekada nevažiuoti aerodrome be palydos.
 - Stovėti ir važiuoti už palydos automobilio 5 - 10 m. atstumu.
 - Niekada nenukrypti nuo palydos automobilio kurso.
 - Pastoviai stebėti palydos automobilį ir būti pasiruošus greitai sustoti ir praleisti orlaivį.
 - Norint atkreipti palydos automobilio vairuotojo dėmesį, duoti garso signalą arba pamirksinti savo transporto priemonės šviesomis.

1.9. Darbai manevravimo lauke

Darbus manevravimo lauke vykdo ir organizuoja tik Tarptautinio Vilniaus oro uosto ir VĮ "Oro navigacija" kompetentingos tarnybos ir skyriai. Jos privalo laikytis šių reikalavimų:

- Darbai manevravimo lauke gali būti atliekami tik skrydžių vadovui leidus. Tik tūpimo pagal prietaisus sistemų techninė priežiūra, nereikalaujanti įrangos išjungimo ar parametrų reguliavimo, gali būti atliekama be skrydžių vadovo leidimo. Naudojamos mašinos, nepriklausomai nuo paros laiko, turi būti su įjungtomis artimosiomis šviesomis ir blyksinčiais signaliniais žibintais, aprūpintos aerodromo antžeminio eismo valdymo AM (ang. Amplitude Modulation) radijo ryšio priemonėmis ir vilktimis.
- PASTABA. KTT arba RT žiburių įjungimas ir išjungimas tris kartus kas 5 sekundės reiškia, kad mašinas ir žmones būtina nedelsiant pašalinti iš manevravimo lauko, t.y. už KTT apsaugos zonos ribos (ne mažiau kaip 90 m

nuo KTT artimiausio krašto, o tūptinės radijo švyturių zonose - ne mažiau kaip 170 m arba atitinkamai 120 ir 200 m nuo KTT ašinės linijos) ir RT.

- Atsakingas už darbų organizavimą ir atlikimą asmuo privalo turėti nuolatinį abipusį radijo ryšį su skrydžių vadovu. Abipusis radijo ryšys su skrydžių vadovu neprivalomas tūpimo pagal prietaisus sistemas prižiūrinčiam personalui, atliekančiam įrangos - techninę priežiūrą įrangos nameliuose.
- Vykdyti kitas saugos užtikrinimo procedūras nustatytas šiuose Reikalavimuose, Tarnybų, aprūpinančių skrydžius Tarptautiniame Vilniaus oro uoste, sąveikos technologijoje bei Vilniaus aerodromo eismo taisyklėse.

1.10. Nešiojamieji elektroniniai prietaisai

Nešiojamieji elektroniniai prietaisai (mobilieji telefonai, portatyvinės radijo stotys, pranešimų gavikliai ir kt.) aerodrome turi būti naudojami tik darbo funkcijoms atlikti. Jie neturi kelti papildomo pavojaus aerodromo saugai ir saugumui (nešiojamieji elektroniniai prietaisai, ypač mobilieji telefonai, gali sumažinti žmogaus, netgi pėsčiojo, koncentraciją ir orientaciją, o jų naudojimas aviacijos degalų pylimo saugos zonose kelia gaisro ar sprogimo pavojų).

Transporto priemonių vairuotojams - vairuojant draudžiama naudotis mobiliojo ryšio priemonėmis, neturint laisvų rankų įrangos, išskyrus atvejus, kai stovinės transporto priemonės variklis yra išjungtas.

1.11. Darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimas.

Įmonių ir organizacijų, vykdančių savo veiklą aerodrome, vadovai privalo žinoti kokiose sąlygose dirba jų darbuotojai ir atsako, kad būtų vykdomi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimai.

Kiekvienas darbuotojas, dirbantis aerodrome, priklausomai nuo vykdomų darbo funkcijų, turi būti aprūpintas ir naudoti:

- Klausos apsaugos priemonės (dirbant stipraus triukšmo zonose).
- Darbui tinkama avalynė.
- Darbo pirštines.

2 klasės drabužiai

Fono medžiaga - 0,5 m²
Atgalinio atspindžio medžiaga - 0,13 m²

3 klasės drabužiai

Fono medžiaga - 0,80 m²
Atgalinio atspindžio medžiaga - 0,20 m²

Kiekvienas asmuo esantis aerodromo judėjimo lauke turi dėvėti gerai matomą įspėjamąją aprangą, atitinkančią Lietuvos standarto LST EN: 471:2004+A1:2008 kaip minimum 2 klasės reikalavimus. Apranga turi būti su užrašu, nurodančiu darbuotojo įmonės ar organizacijos pavadinimą. Techninis personalas privalo dėvėti gerai pritaikytus drabužius. Laisvi drabužiai gali patekti į besisukančius mechanizmus ar užkliūti už transporto priemonių. Todėl neturi būti nešiojami kaklaraiščiai (nebent užsegami), šalikai, raktų dirželiai, drabužiai su plačiomis rankovėmis ir kelnų klešnėmis ir kiti kliūvantys asmeniniai daiktai. Visiems aerodrome esantiems asmenims draudžiama avėti avalynę su plieniniais antgaliais, metaliniais kulnais ar kitokią metalu kaustytą avalynę.

1.12. Patekimo į aerodromą tvarka

Patekimo į aerodromą tvarką nustato oro uosto administracijos nustatyta tvarka suderintos ir patvirtintos taisyklės.

Tarptautinio aerodromo aptvara ir patekimo į jo teritoriją tvarka turi atitikti Konvencijos 17 priedo ir ICAO Doc 8973 1 dalies 4 skyriaus, 4.10 p. reikalavimus.

1.13. Transporto priemonių specialios žymėjimo ir ryšio priemonės

Visose transporto priemonėse, judančiuose aerodromo manevravimo lauku, turi būti:

- įrengtos aerodromo radijo ryšio su skrydžių vadovu priemonės;
- įrengti blyksintys žibintai, kurių intensyvumas ne mažesnis kaip 40 ir ne didesnis kaip 400 cd (kelrodėje mašinoje – ne mažesnis kaip 200 ir ne didesnis kaip 400 cd) ir blyksėjimo dažnis būtų nuo 60 iki 90 blyksnių per minutę;
- įrengti priekiniai ir užpakaliniai gabaritiniai žiburiai, jeigu jie naudojami naktį ar riboto matomumo sąlygomis;
- vilkimo įranga, sugedusių transporto priemonių ar mašinų šalinimui;
- transporto priemonėse įrengiami geltonos spalvos blyksintys žibintai;
- aerodromo manevravimo lauke judant grupei transporto priemonių arba mašinų, leidžiama, kad juose nebūtų radijo ryšio priemonių, jeigu šias priemones turi atsakingasis už tai asmuo lydinčioje transporto priemonėje arba mašinoje ir visi judėjimo dalyviai yra informuoti apie judėjimo tvarką;
- atsakingo už darbus kilimo ir tūpimo take ir riedėjimo takuose asmens mašinoje turi būti radijo stotis, kad galima būtų klausytis radijo informacijos skrydžių vadovo dažniu;

1.14. Transporto priemonių ir mašinų judėjimo organizavimo dokumentai

Pagal orlaivių, transporto priemonių ir mašinų judėjimo organizavimo veikiančias normas bei vietos sąlygas, turi būti sudarytos:

- orlaivių, transporto priemonių ir mašinų statymo bei judėjimo organizavimo schema;
- transporto priemonių ir mašinų privažiavimo, nuvažiavimo bei manevravimo orlaivių priežiūrai atlikti ir paslaugoms teikti, schema.
- Šios schemas turi būti vaizdžios, suprantamos ir su jomis turi būti supažindinti visi vairuotojai bei kitas tarnybų personalas, kurio veikla susijusi su transporto priemonių ir mašinų naudojimu aerodrome.
- kad būtų užtikrinta skrydžių sauga, atliekant darbus aerodrome, transporto priemonėms ir mašinoms pagal vietos sąlygas, rangovo turi būti parengtas statybos darbų technologijos projektas, kurį privalo suderinti su oro uosto tarnybomis, CAA ir ANS.

- kai aerodromas naudojamas riboto matomumo sąlygomis (mažiau kaip 350 m), turi būti numatytos papildomos priemonės, užtikrinančios saugų orlaivių riedėjimą judėjimo lauku.
- Papildomos priemonės, užtikrinančios saugų judėjimą, gali būti techninės ir kitos, tarp jų ir organizacinės, nurodytos Konvencijos 11 priede.

1.15. Darbų organizavimas šalia funkcionuojančių oro uosto įrengimų.

Oro uosto teritorijoje, neatsižvelgiant ar bus nutrauktas KTT eksploatavimas, veikia daug jautrios įrangos, susijusios su skrydžių organizavimu. Vykdomi statybos darbai gali įtakoti įrangos veikimą, todėl planuoti darbus privaloma taip, kad darbai nesudarytų kliūčių įrangos veikimui. Jei neįmanoma organizuoti darbų taip, kad jie neįtakotų įrangos veikimo, tačiau jei įrangą reikia laikinai išjungti, privaloma tokius veiksmus iš anksto derinti su įrangos savininkais. Jei įranga trukdo darbų vykdymui ir ją reikia laikinai pašalinti, tokius darbus planuojasi Rangovas. Įrangos pašalinimui privaloma gauti savininko sutikimą ir jos pašalinimą bei atstatymą atlikti pagal savininko rekomendacijas.

1.16. Aviacinės meteorologijos centro naudojami meteorologiniai prietaisai.

Teritorijoje įrengti sekantys įrenginiai/prietaisai:

Nr.	Kursas	Prietaiso pavadinimas	Koordinatės (LKS)	Atstumas tarp prietaisų (m)
1	20	Debesomačiai	583821, 6058184	-
2	20	Transmisometrai (Flamingo)	583436, 6056874 - 583406, 6056806	75
3	20	Transmisometrai (LT31)	583436, 6056874 - 583425, 6056846	30
4	20	Stiebai (2 vnt): <i>vėjas, temperatūra, drėgnis, slėgis, krituliai</i>	583438, 6056829	8
5	20	Perkūnijos jutiklis	583403, 6056704	-
6	MID	Met Garden: <i>matomumas, temperatūra, drėgnis, slėgis, krituliai</i>	583341, 6056270	10
7	MID	Transmisometrai (Flamingo)	583093, 6055975 - 583063, 6055904	75
8	MID	Transmisometrai (LT31)	583093, 6055975 - 583081, 6055946	30
9	02	Transmisometrai (Flamingo)	582828, 6055289 - 582799, 6055218	75
10	02	Transmisometrai (LT31)	582786, 6055183 - 582776, 6055153	30
11	02	Stiebai (2 vnt): <i>vėjas, temperatūra, drėgnis, slėgis</i>	582830, 6055257	8
12	02	Debesomačiai	582259, 6054045	-

Nr. 1 ir 12 – Debesomačiai: abiejuose kursuose stovi aptverti tvora. Nėra jautrūs netoliese esantiems statiniams ar įrenginiams.

Nr. 2, 3, 7, 8, 9, 10 – Transmisometrai, skirti matuoti horizontaliam matomumu. Komplektas sudarytas iš dviejų optinių prietaisų (šviesos šaltinio ir šviesos jutiklio), atsuktų vienas į kitą (30 ir 75 m atstumais). Šviesos šaltiniai ir jutikliai yra ~3 m. aukštyje nuo žemės. Tarp šių prietaisų negali būti jokių kliūčių – tiek fizinių, tiek dūmų, garų ar dulkių sukeltų nuo netoliese dirbančių mechanizmų. Taip pat prietaisai yra preciziškai sulygiuoti vienas kito atžvilgiu, todėl šalia jų negali būti vykdoma veikla, kuri galėtų deformuoti žemės paviršių, taip išjudinant prietaisus iš jų pirminės padėties.

Nr. 4 ir 11 – Stiebai, ant kurių yra sumontuoti vėjo krypties ir greičių jutikliai (10 m virš žemės paviršiaus), termometrai, oro drėgnio bei atmosferos slėgio jutikliai. Šalia stiebų negali būti mechanizmų, kurie dėl savo veikimo pakeltų aplinkos temperatūrą. Taip pat šalia negali atsirasti aukštų ilgalaikių mechanizmų/statinių, dėl kurių galėtų pakisti vėjo režimas 10 m aukštyje (paga WMO – atstumas nuo vėjo jutiklio iki kliūties negali būti mažesnis, kaip kliūties aukštis * 10).

Nr. 6 – optinis matomumo jutiklis (~2,5 m virš žemės), termometras, oro drėgnio ir slėgio jutiklis – šalia negali būti įrenginių, keliančių dulkes, dūmus ar garus, taip pat keliančius aplinkos temperatūrą (generatoriai ar kt.). 10 m atstumu į vakarų pusę nuo šio prietaiso stovi kritulių jutiklis, 1 m virš žemės aukštyje. Jo negalima uždengti ar šalia statyti įrenginių, kurie užstotų vėją (sutrikdytų natūralų kritulių režimą).

Nr. 5 – perkūnijos jutiklis. Jautrus matomos šviesos bei elektromagnetiniams impulsams.

Aviacinės meteorologijos centras, kuomet nebus vykdomi skrydžiai Vilniaus oro uoste, veiks toliau – bus atliekami tiek vizualūs stebėjimai, tiek instrumentiniai oro parametrų matavimai. Prietaisai negali būti atjungti nuo elektros tiekimo. Tačiau esant reikalui prietaisai galės būti laikinai deaktyvuoti ar išjungti.

1.17. Oro navigacijos naudojami meteorologiniai prietaisai.

Žemiau pateikiama informacija apie VĮ Oro navigacija veikiančius prietaisus ir įrangą kuri gali įtakoti darbų vykdymo planavimą, bei organizavimą.

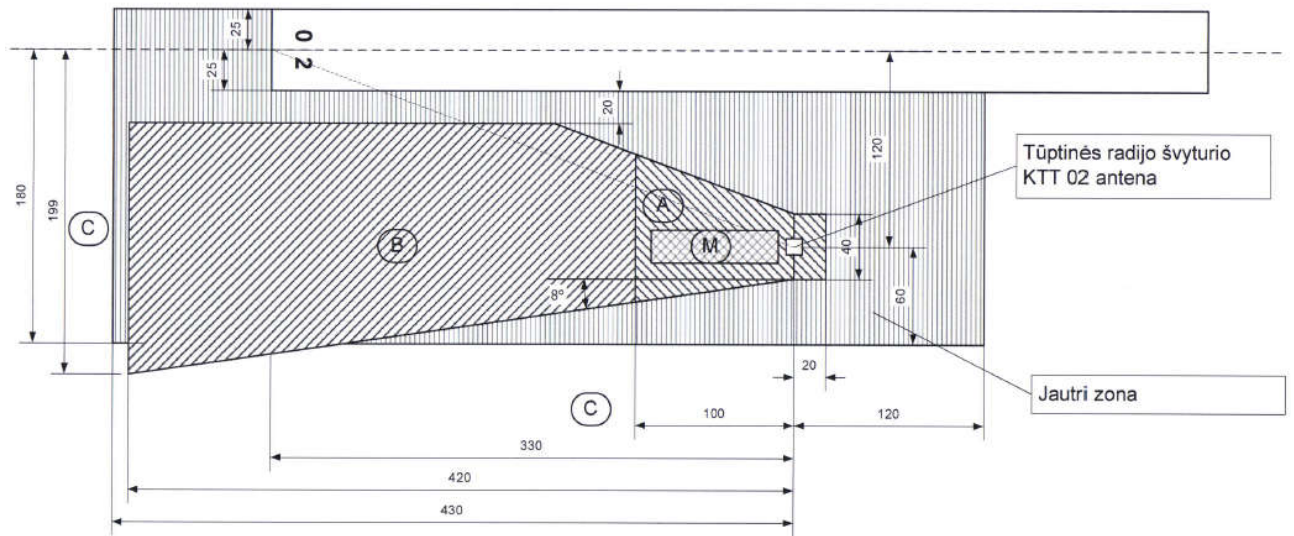
- 1) Įrangai, priklausančiai VĮ „Oro navigacija“ kuri yra išdėstyta aerodromo teritorijoje, t.y.
 - pirminiam radiolokatoriui, kurio koordinatės (54°38'22.13657 N, 25°17'48.92860 E)
 - antriniam radiolokatoriui, kurio koordinatės (54°38'22.13657 N, 25°17'48.92860 E)
 - lauko apžvalgos radiolokatoriui, kurio koordinatės (54°38'36.48024 N, 25°17'48.19823 E)
 - daugiajutiklinės aerodromo eismo sistemos DAESS imtuvų stočių koordinatės:
 - ER3 (indros bokštas) 54 ° 38'49.88" 25 ° 17'13.49"
 - ER6 (ryšių bokštas) 54 ° 38'0.35" 25 ° 17'42.34"
 - ER7 (pietinis KTT) 54 ° 36'59.38" 25 ° 16'29.08"
 - ER8 (pietinis KTT) 54 ° 36'58.30" 25 ° 16'24.79"
 - ER9 (pietinis KTT) 54 ° 37'4.78" 25 ° 16'22.21"
 - pelengatoriui, kurio koordinatės (543826.41N 0251732.74E ARP95),DME/DVOR švyturiui, kurio koordinatės (543809.8N 0251737.1E DVOR), imtuvų centrui, kurio koordinatės 54° 38'3 00" 25° 17' 42", mobilijam bokštui, kurio koordinatės 54° 38'21" 25° 17'42" atliekami darbai poveikio įrangos darbui neturės (jeigu, aišku, nebus fiziškai pažeisti maitinimo ar valdymo kabeliai) todėl jokių specialių reikalavimų šioms darbams nekeliame.

- 2) Tačiau krypties ir tūptinės švyturiams su kilimo-tūpimo kursais 02 ir 20, kurių koordinatės:
 - KRŠ 02- (543855.0N 0251744.9E)
 - TRŠ 02- (543733.7N 0251655.8E)
 - KRŠ 20- (543659.4N 0251624.8E)
 - TRŠ 20- (543829.0N 0251734.2E)

bet koks pašalinis daiktas ar paviršiaus pažeidimas jautriose zonose, ir ypač kritinėse, turi neigiamą poveikį ir šie švyturiai privalės būti išjungti, jei tokių darbų neįmanoma išvengti pritaikant šiuolaikines technologijas nepažeidžiant paviršiaus. Informacija apie tai bus paskelbta NOTAM duomenų bazėje, o taip pat bus transliuojama į eterį. Oro uosto veikla be ILS sistemų yra įmanoma, tačiau labai neefektyvi.

Informaciją apie jautrias ir kritines zonas galima rasti Lietuvos Respublikos civilinių aerodromų projektavimo, statybos ir naudojimo specialiuose reikalavimuose, kita naudinga informacija yra oro navigacijos informaciniame rinkinyje AIP.

Vilniaus ILS KTT02 tūptinės radijo švyturio kritinės ir jautrios zonos

- (M) (A) (B) (C) - kritinės zonos
- (M) Zona - nelygumai $\pm 3\text{cm}$
 - (A) Zona - nelygumai $\pm 8\text{cm}$
 - (B) Zona - nelygumai $\pm 24\text{cm}$
 - (C) Zona - nelygumai $\pm 100\text{cm}$

Išilginis nuožulnumas kritinėse zonosose $\pm 1\%$

Skersinis nuožulnumas kritinėse zonosose $\pm 1\%$

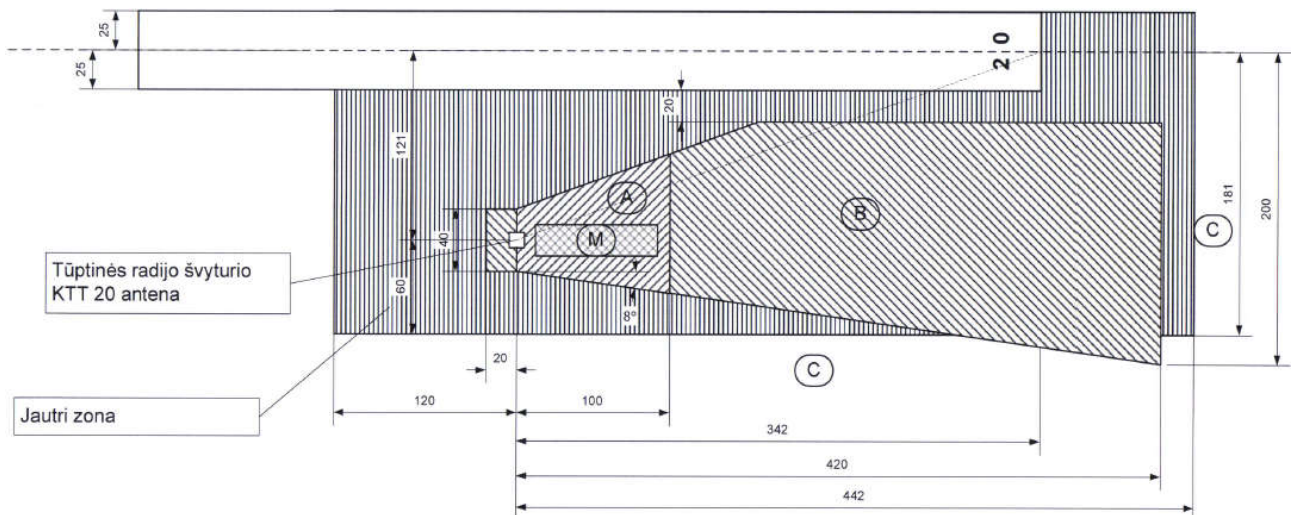
Perėjimas į mažiau jautrias zonas max nuožulnumas $\pm 5\%$

Tūptinės radijo švyturio kritinėse zonosose žolės aukštis neturi viršyti 30 cm.

Tūptinės radijo švyturio jautriose zonosose žolės aukštis neturi viršyti 50 cm.

20m x 100 m (Px1) zonoje prieš TRŠ antenų sistemą sniego storis neturi viršyti 30 cm.

Vilniaus ILS KTT20 tūptinės radijo švyturio kritinės ir jautrios zonos

- (M) (A) (B) (C) - kritinės zonos
- (M) Zona - nelygumai $\pm 3\text{cm}$
 - (A) Zona - nelygumai $\pm 8\text{cm}$
 - (B) Zona - nelygumai $\pm 24\text{cm}$
 - (C) Zona - nelygumai $\pm 100\text{cm}$

Išilginis nuožulnumas kritinėse zonosose $\pm 1\%$

Skersinis nuožulnumas kritinėse zonosose $\pm 1\%$

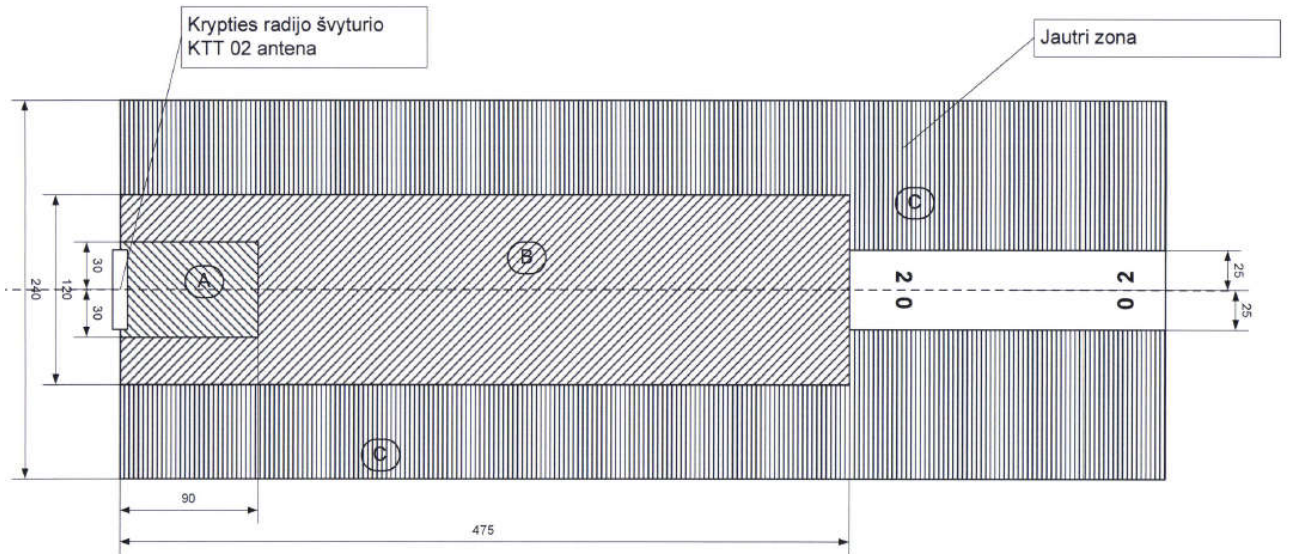
Perėjimas į mažiau jautrias zonas max nuožulnumas $\pm 5\%$

Tūptinės radijo švyturio kritinėse zonosose žolės aukštis neturi viršyti 30 cm.

Tūptinės radijo švyturio jautriose zonosose žolės aukštis neturi viršyti 50 cm.

20m x 100 m (Px1) zonoje prieš TRŠ antenų sistemą sniego storis neturi viršyti 30 cm.

Vilniaus ILS KTT02 krypties radijo švyturio kritinės ir jautrios zonos

Skersinis nuožulnumas kritinėse zonosė ±1%

Perėjimas į mažiau jautrias zonas max nuožulnumas ±5%

(A) (B) (C) - kritinės zonos

(A) Zona - nelygumai ±5cm

(B) Zona - nelygumai ±30cm

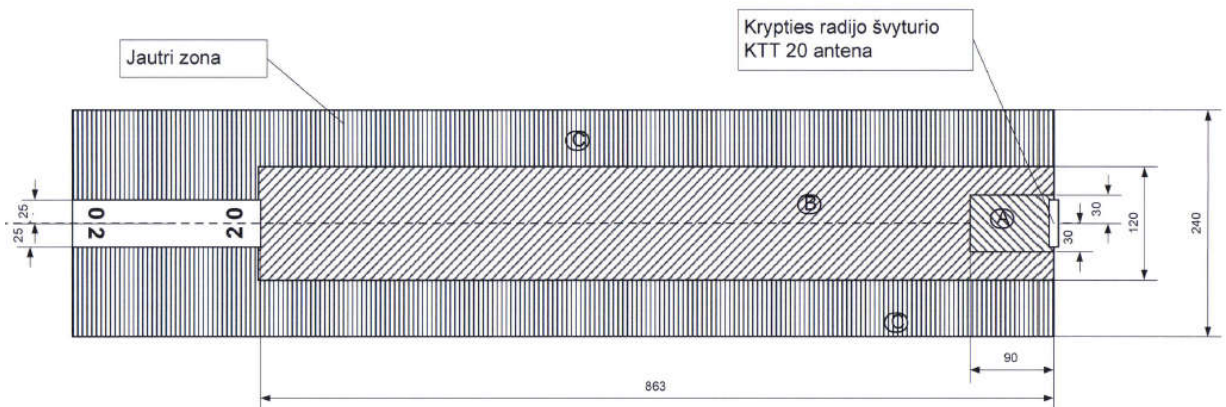
(C) Zona - nelygumai ±50cm

80m x 160 m (PxI) zonoje prieš KRŠ antenų sistemą žolės aukštis/sniego storis neturi viršyti 30 cm.

120m x 600 m (PxI) zonoje prieš KRŠ antenų sistemą žolės aukštis/sniego storis neturi viršyti 1 m.

Jautrioje KRŠ zonoje žolės aukštis/sniego storis neturi viršyti 1 m.

Vilniaus ILS KTT20 krypties radijo švyturio kritinės ir jautrios zonos

Skersinis nuožulnumas kritinėse zonosė ±1%

Perėjimas į mažiau jautrias zonas max nuožulnumas ±5%

(A) (B) (C) - kritinės zonos

(A) Zona - nelygumai ±5cm

(B) Zona - nelygumai ±30cm

(C) Zona - nelygumai ±50cm

80m x 160 m (PxI) zonoje prieš KRŠ antenų sistemą žolės aukštis/sniego storis neturi viršyti 30 cm.

120m x 863 m (PxI) zonoje prieš KRŠ antenų sistemą žolės aukštis/sniego storis neturi viršyti 1 m.

Jautrioje KRŠ zonoje žolės aukštis/sniego storis neturi viršyti 1 m.

2. Galutinės nuostatos

Šis priedas yra neatsiejama Bendrujų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų užtikrinimo, aplinkos apsaugos, gaisrinės saugos ir saugumo programos dokumentacijos Aprašo dalis